

Euroopan unionin
neuvosto

**Bryssel, 22. tammikuuta 2018
(OR. en)**

5285/18

**MOG 4
CFSP/PESC 34
IRAQ 3**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	22. tammikuuta 2018
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	5283/18 MOG 3 CFSP/PESC 33 IRAQ 2
Asia:	Neuvoston päätelmät Irakista – Neuvoston päätelmät (22. tammikuuta 2018)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3591. istunnossaan 22. tammikuuta 2018 antamat päätelmät Irakista.

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT IRAKISTA**Ulkoasiainneuvosto, 22. tammikuuta 2018**

1. EU antaa kiitosta Irakin kansalle, hallitukselle ja turvallisuusjoukoille Da'eshin kukistamisesta Irakin alueella Da'eshin vastaisen maailmanlaajuisen liittouman tuella, jonka jäsen EU on.
2. EU vahvistaa olevansa sitoutunut EU:n ja Irakin väliseen vahvaan kumppanuuteen, joka perustuu kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, sekä tukemaan Irakin viranomaisia jälleenrakentamisen vaiheessa ja kun nämä puuttuvat taustalla oleviin poliittisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin epävakauksitekijöihin. EU kehottaa kaikkia asiaankuuluvia Irakissa olevia sidosryhmiä työskentelemään yhdessä rauhanomaisesti, vastuullisesti ja yhteistyön hengessä näiden kysymysten ratkaisemiseksi. Näin voidaan luoda perusta osallistavalle valtiolle, tarjota poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia mahdollisuuksia kaikille ja vakiinnuttaa Da'eshia vastaan saavutettu viimeaikainen sotilaallinen menestys.
3. Neuvosto palauttaa mieleen kesäkuussa 2017 antamansa neuvoston päätelmät ja panee tyytyväisenä merkille liitteenä olevan, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja Euroopan komission yhteisen tiedonannon, jossa esitetään Irakia koskevan EU:n strategian osatekijät. Se hyväksyy kaikilta osin tiedonannossa yksilöidyt tavoitteet ja ehdotetun poliittisen toimintamallin ja on yhtä mieltä siitä, että ripeä täytäntöönpano on nyt ratkaisevan tärkeää, jotta Da'eshilta vapautettujen alueiden luomaa tilaisuutta voidaan hyödyntää Irakin paremman tulevaisuuden rakentamisessa. Tiedonanto muodostaa yhdessä näiden päätelmien kanssa Irakia koskevan EU:n strategian. Monenlaisten haasteiden vuoksi EU työskentelee kaikkien strategisten tavoitteidensa saavuttamiseksi Irakissa samanaikaisesti. Nämä tavoitteet painottuvat seuraaville keskeisille aloille:

- a) **Säilytetään Irakin yhtenäisyys, suvereniteetti ja alueellinen koskemattomuus sekä sen etninen ja uskonnollinen moninaisuus**
4. EU toistaa tukevansa edelleen päättäväisesti Irakin yhtenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ja sitoutuvansa lujasti ja aktiivisesti Irakin yhteiskunnan monietnisen, -uskontoisen ja -tunnustuksellisen luonteen säilyttämiseen ja sen vähemmistöryhmien suojeluun yhteisen kansallisen identiteetin ja osallistavan kansalaisuuden luoman sidoksen pohjalta.
5. EU kehottaa Irakin hallitusta ja Kurdistanin aluehallitusta käynnistämään rakentavan ja tuloskeskeisen vuoropuhelun välitöntä huomiota vaativista kysymyksistä, mikä loisi pohjan yksityiskohtaisemmalle keskustelulle kaikista avoinna olevista kysymyksistä ja johtaisi vakaampaan ja molempia osapuolia hyödyttävään pitkäaikaiseen suhteeseen Irakin perustuslakia ja sen kurdien itsehallintoa koskevia määräyksiä täysimääräisesti noudattaen. EU katsoo, että tämä vuoropuhelu on perustuslain määräysten perusteella molempien osapuolten vastuulla ja että kaikkien irakilaisten yleistä etua voidaan palvella ja ottaa se huomioon parhaiten tällaisen vuoropuhelun ja yhteistyön avulla. EU on tyytyväinen ponnisteluihin tällaisen vuoropuhelun käynnistämiseksi viipymättä. EU vahvistaa tukevansa voimakkaasti Yhdistyneiden kansakuntien vakautustoimia ja on pyynnöstä valmis tukemaan vuoropuhelua.

- b) Vahvistetaan Irakin poliittista järjestelmää tukemalla Irakin ponnisteluja tasapainoisen, osallistavan, vastuullisen ja demokraattisen hallintojärjestelmän luomiseksi**
6. Konfliktinjälkeisen elpymisen tilanteessa EU tunnustaa Irakin hallituksen jatkuvat ponnistelut vapautettujen alueiden vakauttamiseksi yhteistyössä YK:n ja muiden alueella olevien toimijoiden kanssa. Vaikka Da'esh on nujerrettu sotilaallisesti, se muodostaa edelleen uhan. EU myöntää, että jäljellä on vielä merkittäviä haasteita. Nyt on keskityttävä saamaan aikaan rauha vakauttamalla olot vapautetuissa maakunnissa, mihin kuuluu myös maan sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden syrjimätön paluu alkuperäalueilleen, luomalla suotuisat olosuhteet sovinnolle ja toteuttamalla poliittisia ja taloudellisia uudistuksia. EU korostaa, että kansalliset edut on kiireellisesti asetettava etusijalle keskinäisen yhteisymmärryksen ja kompromissin hengessä sekä vauhditettava edistymistä uudistuksissa ja pyrkimyksissä kohti kansallista sovintoa, joka perustuu oikeudenmukaisuuteen ja vastuuvollisuuteen, toimivan demokratian periaatteisiin, osallistavuuteen, oikeusvaltioperiaatteeseen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Jotta voitaisiin saavuttaa tavoitteena oleva maan tulevaisuutta koskeva yhteinen visio, on ratkaisevan tärkeää, että irakilaiset käynnistävät nyt osallistavan sovitteluprosessin niin kansallisella, alueellisella kuin paikallisella tasolla keskinäisen yhteisymmärryksen ja kompromissin hengessä. Tässä yhteydessä EU tukee edelleen vahvasti myös Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin erityisedustajan ja Irakin avustusoperaation (UNAMI) työtä.
7. EU toteaa, että kansalliset vaalit tarjoavat tilaisuuden sellaisen osallistavamman ja demokraattisemman valtion rakentamiseksi, joka palvelee kaikkien irakilaisten etuja. EU kannustaa Irakin hallitusta jatkamaan etenemistään kohti toukokuussa 2018 pidettäviä kansallisia vaaleja, joiden on oltava lailliset ja demokraattiset. Irakin yhteiskunnan kaikkien osien, Kurdistanin alue mukaan lukien, täysimääräinen osallistuminen on ratkaisevan tärkeää sen varmistamiseksi, että vaalit edistävät aidosti edustavia elimiä ja osallistavaa hallintotapaa. Tätä varten EU on valmis antamaan käytännön tukea ja seuraamaan tiiviisti vaaliprosessia yhteistyössä asiaankuuluvien kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden, varsinkin UNAMIn kanssa.
8. Kaikissa prosesseissa on varmistettava naisten, nuorten, kansalaisyhteiskunnan ja Irakin yhteiskunnan kaikkien osien, mukaan lukien etniset ja uskonnolliset vähemmistöt, täysimääräinen osallistuminen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. EU kehottaa panemaan kaikilta osin täytäntöön naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan Irakin kansallisen toimintasuunnitelman.

9. EU painottaa Irakin ammattimaisten, edustavien ja demokraattisesti johdettujen turvallisuusjoukkojen merkitystä tosiasiallisen turvallisuuden varmistamisen, oikeusvaltioperiaatteen vaalimisen ja ihmisoikeuksien täysimääräisen noudattamisen kannalta. Se panee tyytyväisenä merkille Irakin hallituksen tältä osin saavuttaman edistymisen ja kehottaa jatkamaan ponnisteluja sen varmistamiseksi, että kaikki aseelliset ryhmät saadaan tosiasiallisesti toimimaan Irakin valtion määräysvallassa ja valvonnassa. On olennaisen tärkeää, että turvallisuusviranomaiset parantavat suhteitaan siviiliväestöön vakauttamisessa saavutetun menestyksen lujittamiseksi. Tätä varten EU ja sen jäsenvaltiot ovat antaneet tukea Irakin viranomaisten siviiliturvallisuusosalalla tekemään uudistustyöhön käynnistämällä marraskuussa 2017 EU:n neuvontaoperaation (EUAM Irak). Operaation strategisina tavoitteina on muun muassa antaa Irakin viranomaisille strategisen tason neuvontaa ja asiantuntemusta Irakin kansallisen turvallisuusstrategian täytäntöönpanon edistämiseksi sekä analysoida, arvioida ja tunnistaa mahdollisuuksia lisätä unionin toimia Irakin turvallisuusalan uudistukseen liittyvien tarpeiden tukemiseksi pitkällä aikavälillä. EU korostaa poliisialan uudistuksen merkitystä ja maailmanlaajuisen liittouman poliisikoulutuksesta vastaavan toimintaryhmän tekemää työtä. EU ja sen jäsenvaltiot korostavat laajempaa tarvetta varmistaa yhteistyö ja johdonmukaisuus turvallisuusalan uudistuksen tukemiseen osallistuvien eri toimijoiden, muun muassa YK:n, Da'eshin vastaisen maailmanlaajuisen liittouman ja Naton kesken, kuten asiaa koskevissa neuvoston päätelmissä todetaan, ja ne ovat valmiita tekemään tätä varten työtä ottaen asianmukaisesti huomioon EU:n institutionaalisen kehyksen.

c) Tuetaan Irakin viranomaisia humanitaarisen avun toimittamisessa ja varhaisen palautumisen, vakauttamisen sekä kehitys- ja jälleenrakennustoimien tukemisessa

10. EU ilmaisee syvän huolestuneisuutensa edelleenkin epävarmasta humanitaarisesta tilanteesta ja antaa tunnustusta kaikkien Irakin viranomaisten, Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden kansainvälisten kumppaneiden merkittäville ponnisteluille humanitaarisen hätäavun ja muun avun antamiseksi siirtymään joutuneille ja konfliktista kärsiville ihmisille. EU ilmaisee huolestuneisuutensa pakkoon perustuvia ja syrjiviä paluita koskevista raporteista. Se toistaa olevan tärkeää, että Irakin hallitus ja kurdien aluehallitus suojelevat siviileitä ja varmistavat sellaisten maan sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden ja pakolaisten turvallisen, tietoon perustuvan, vapaaehtoisen ja syrjimättömän sekä esteettömän paluun, jotka haluavat palata turvallisina pidetyille vapautetuille alueille, noudattaen kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeuslainsäädäntö, ja suojelua koskevien kansainvälisten normien mukaisesti. Paluu- ja jälleenrakennusprosessissa olisi kiinnitettävä keskeistä huomiota erityisesti seikkoihin, jotka liittyvät asumista koskeviin oikeuksiin sekä maa- ja omistusoikeuksiin. EU kehottaa Irakia jatkamaan pitkään jatkunutta politiikkaansa, joka koskee Irakissa suojelua hakevien ja siellä asuvien ihmisten suojelua ja tukemista.
11. EU korostaa, että koko kansainvälisen yhteisön on kiireellisesti tarpeen jatkaa humanitaarista apuaan sitä tarvitseville, erityisesti tukemalla Irakia koskevaa vuodeksi 2018 laadittua Yhdistyneiden kansakuntien humanitaarisen avun suunnitelmaa ja ottamalla huomioon koko maan tarpeet. EU ja sen jäsenvaltiot ovat olleet kansainvälisen humanitaarisen toiminnan eturintamassa, ja ne osoittavat jatkossakin solidaarisuutensa Irakin kansaa kohtaan toimittamalla humanitaarista apua sitä eniten tarvitseville ja humanitaaristen periaatteiden mukaisesti.
12. EU ja sen jäsenvaltiot korostavat tarvetta järjestää julkiset peruspalvelut ja vastata kaikkien Irakin kansalaisten konkreettisiin tarpeisiin. Lisäksi EU toteaa olevan ratkaisevan tärkeää kehittää yhtenäisiä toimintamalleja ja luoda humanitaaristen, varhaisen palautumisen, jälleenrakennus- ja vakauttamistoimien välille yhteys. EU ja sen jäsenvaltiot, jotka ovat olleet tärkeimpiä avunantajia Irakissa, sitoutuvat tukemaan näitä toimia siirtymä- ja jälleenrakennusvaiheessa koko Irakin kattavan toimintamallin pohjalta ja ovat valmiit lisäämään tukeaan.

13. Tuleva Kuwaitissa pidettävä Irakin jälleenrakentamista käsittelevä kansainvälinen konferenssi, jossa EU on yhtenä puheenjohtajana, tarjoaa Irakin hallitukselle tilaisuuden hallinnoida jatkossakin siirtymistä vakauttamisesta jälleenrakentamiseen jäsennellysti ja koordinoitusti kansainvälisten kumppaniensa kanssa, keskittyen myös jatkuviin humanitaarisiin tarpeisiin. Konferenssi tarjoaa Irakille myös merkittävän mahdollisuuden osoittaa, että se on sitoutunut taloudellisiin ja sosiaalisiin uudistuksiin, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta jälleenrakentamiseen ja pidemmän ajan elpymiseen saadaan kanavoitua kipeästi kaivattua kansainvälistä tukea.
14. Vakautustoimet on toteutettava Irakin johdolla, mutta kansainvälisen yhteisön, kuten Yhdistyneiden kansakuntien ja Da'eshin vastaisen maailmanlaajuisen liittouman vakautustyöryhmän tukemana ja koordinoimana. Näin ollen EU kehottaa Irakin hallitusta käymään vuoropuhelua kaikkien asiaankuuluvien kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoiden kanssa, ottamaan täysin huomioon kärsineiden yhteisöjen intressit, mukaan lukien vähemmistöt, ja varmistamaan tosiasiallisen turvallisuuden, osallistavan hallintotavan, paikallisen vastuunoton ja peruspalvelut vapautetuilla alueilla.
15. Tässä yhteydessä EU, joka toimii UNMAS-kumppaniensa kanssa puheenjohtajana Da'eshin vastaisen maailmanlaajuisen liittouman räjähteiden aiheuttaman vaaran torjunnan (jäljempänä 'miinanraivaus') yksikössä, kehottaa Irakin hallitusta poistamaan kaikki jäljellä olevat byrokraattiset ja käytännön esteet miinanraivaukseen käytettävissä olevien kansallisten ja kansainvälisten resurssien täysimittaiselle hyödyntämiselle. Lisäksi se kehottaa kansainvälisiä kumppaneitaan lisäämään miinanraivaukseen osoittamaansa rahoitustukea olennaisena edellytyksenä vakauttamis- ja jälleenrakennustyön jatkamiselle.

d) Edistetään kestäväää, osaamiseen perustuvaa ja osallistavaa talouskasvua sekä työpaikkojen luomista

16. EU on tyytyväinen Irakin hallituksen ensimmäisiin toimiin Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa sovittavan valmiusluottojärjestelyn vaatimusten täyttämiseksi. Se on kuitenkin huolestunut viimeaikaisen edistymisen puutteesta ja korostaa, että jos järjestelyn mukaisten uudistustavoitteiden saavuttamisessa ei edistytä, Irakin rahoitusvakaus vaarantuu. Se painottaa, että jatkuvia rahoitus- ja talousuudistuksia ja valtiotasoa alemmille hallintotasoille myönnettäviä riittäviä talousarviovaroja tarvitaan kiireellisesti, jotta Irak voisi päästä talouden elpymisen, jälleenrakentamisen ja kestäväen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tielle; nämä ovat valtion ja sen kansalaisten välisen vahvistetun yhteiskuntasopimuksen olennaisia osia. EU on tyytyväinen EIP:n ja Irakin toimiin neuvottelujen saattamiseksi päätökseen puitesopimuksesta, joka helpottaisi pitkän aikavälin luottotukea Irakille.
17. EU on valmis edistämään niiden uudistusten toteuttamista Irakissa, jotka ovat tarpeen talouden vahvistamiseksi ja monipuolistamiseksi. Näin parannetaan mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen, myös nuorille. Vahvempi koulutusjärjestelmä on ratkaisevan tärkeä Irakin pitkän aikavälin vakauttamiselle, ja se vauhdittaa merkittävästi maan kehittämistä. Tältä osin osallistavaan, tasapuoliseen ja korkeatasoiseen koulutukseen myönnettävä EU:n tuki on olennaista, jotta ei syntyisi "menetettyä sukupolvea". EU tukee aktiivisesti Irakin viranomaisten työtä, jonka tarkoituksena on torjua korruptiota, tehostaa julkisia palveluita, vahvistaa osallistavaa hallintotapaa kaikilla tasoilla ja varmistaa, että Irakin kansalaiset on asetettu kaikkien uudistustoimien keskiöön riippumatta heidän etnisestä alkuperästään, sukupuolestaan, uskonnostaan tai vakaumuksestaan.

e) Edistetään toimivaa ja riippumatonta tuomioistuinjärjestelmää ja varmistetaan vastuuvollisuus

18. EU:n mukaan Irakin pitkän aikavälin vakauden kannalta on olennaista, että hallitus ja poliittiset johtajat ehdottavat ja tukevat siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä koskevaa uskottavaa prosessia. Vastuuvollisuus kaikkien osapuolten tekemistä rikoksista, varmistaen oikeudenmukainen menettely, on kansallisen sovinnon tärkeä tekijä. Kaikkien uhrien valitukset on käsiteltävä tasapuolisesti.

19. Tähän liittyen EU on valmis tukemaan Irakin ja kansainvälisiä toimia, joiden tarkoituksena on saattaa Da'eshin jäsenet vastuuseen ja varmistaa oikeudenmukaisen menettelyn perusteella vastuuvellvollisuus ihmisoikeusrikkomuksista ja -loukkauksista, joita ovat muun muassa sotarikokset, rikokset ihmisyyttä vastaan sekä toimet vähemmistöryhmiin kuuluvia henkilöitä vastaan, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2379 nojalla käynnissä olevien YK:n toimien mukaisesti. Tältä osin kysymys terrorismiin syyllistyvistä vierastaistelijoista ja erityisesti palaavista vierastaistelijoista vaatii edelleenkin erityistä huomiota. Yhteistyö ja tietojen jakaminen asiaankuuluvien toimijoiden kanssa lainmukaisella tavalla ja asianmukaisia kanavia käyttäen on edelleenkin ratkaisevan tärkeää. EU toistaa Irakille esittämänsä kehotuksen liittyä Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntöön.
20. EU korostaa periaatteellista vastustustaan kuolemanrangaistuksen käyttöön. EU uskoo vakaasti, että kuolemanrangaistuksen käyttö on paitsi moraalisesti tuomittavaa myös vahingollista sekä rikosten ehkäisijänä että rangaistuksena. Jopa pahimmista rikoksista voidaan määrätä rangaistus muilla yhtä voimakkailla, ei-peruuttamattomilla keinoilla myös silloin, kun olosuhteet ovat valtiossa kaikkein haastavimmat. Nämä näkökannat saavat lisää painoarvoa siinä haastavassa vakauttamis- ja sovittelutilanteessa, joka Irakissa tänä päivänä vallitsee vuodesta 2003 jatkuneen terroriväkivallan kierteen jälkeen. EU kehottaa Irakin liittohallitusta jälleen ottamaan käyttöön teloituksia koskevan moratorion sekä Kurdistanin aluehallitusta palauttamaan moratorion päämääränä lopulta kuolemanrangaistuksen poistaminen kokonaan.

f) Käynnistetään muuttoliikevuoropuhelu Irakin kanssa

21. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Irakin kanssa on aloitettu virallinen muuttoliikekeskustelu, jonka ansiosta voitiin määritellä yhteistä etua koskevat alat, joilla yhteistyötä voitaisiin syventää. Neuvosto odottaa tämän vuoropuhelun jatkuvan. Vuoropuhelun pitäisi kattaa muuttoliikkeen kaikki näkökohdat ja siinä olisi pyrittävä löytämään yhdessä molempia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. EU kehottaa Irakin hallitusta tekemään edelleen yhteistyötä, jotta voidaan ottaa käyttöön menettelyt, joilla helpotetaan Irakin kansalaisten ihmisarvoista, turvallista ja järjestäytyntä paluuta kotimaahansa kansainvälisen oikeuden, mukaan lukien ihmisoikeuslainsäädäntö ja velvollisuus ottaa takaisin oman maan kansalaiset, sekä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa ilmaistujen Irakin sitoumusten mukaisesti.

g) Tuetaan Irakin hyviä suhteita kaikkiin naapureihinsa

22. EU on sitoutunut edistämään alueellista vuoropuhelua ja panee tyytyväisenä merkille Irakin jatkuvan diplomaattisen toiminnan naapurimaidensa kanssa. Se kannustaa kaikkia alueen maita omaksumaan rakentavan roolin, jatkamaan ja lisäämään tukeaan Irakille ja tukemaan edelleen Irakin yhtenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. EU korostaa, että alueellisen yhteistyön tehostaminen on tärkeää Irakin ja sen naapureiden vaurauden kannalta.
23. Neuvosto kehottaa korkeaa edustajaa ja komissiota panemaan tämän strategian täytäntöön viipymättä sekä sopimaan sen tarkistamisesta viimeistään kahden vuoden kuluttua tarpeen mukaan. EU:n toimielimet ja EU:n jäsenvaltiot huolehtivat nopeasta ja tehokkaasta avunantajien koordinoinnista Irakia koskevan EU:n strategian täytäntöönpanossa yhdenmukaiseen toimintamalliin pyrkien.
-